

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum ad hoc, vt aqua convertatur in Sanguinem, priùs
convertatur conversione physicâ in vinum, an potiùs immediatè sicut
vinum, convertatur in Sanguinem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

positum tamen sentit Armacanus, persuasus difficilibus verbis S. Cypriani. Sed ceteri omnes consentiunt S. Thomae, idque colligunt ex Florentino dicente, Materiam Calicis esse vinum de vite, cui ante consecrationem modicissima aqua admisceri debet: quibus verbis indicat, mixtionem hanc esse solum de praecepto, alioquin debuisset Armenos monere de invaliditate consecrationis eorum, quod tamen non fecit, sed tantum reprehendit, quod ab universalis Ecclesiae observantia discrepent. Tridentinum verò clarius adhuc dicit sess. 22. c. 7. praeceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam vino miscerent.

Cyprianum verò explicat S. Thomas, quod solum locutus sit de necessitate praecepti, neque comparationem, quam inter vinum & aquam instituit, procedere quoad gradum necessitatis. Alij addunt, eum disputasse contra Aquarios solam aquam adhibentes, quibus quasi permittendo, aquam esse de necessitate Sacramenti, voluit insuper persuadere, non minus necessarium esse vinum.

796. Ego, salvo aliorum iudicio, paulò aliter interpretarer S. Cyprianum. Verba illius haec sunt. [Calix Domini non est aqua sola, & vinum solum, nisi utrumque misceatur: quomodo nec corpus Domini potest esse farina sola & aqua, nisi utrumque scilicet farina & aqua fuerit adunatum.] Horum verborum sensus legitimus contra Aquarios, volentes aquam solum seorsim consecrari posse, hic mihi esse videtur. Sicut farina, nisi per aquam adunetur, non est consecrabilis, quia non est panis, ita aqua, nisi vino misceatur, non est consecrabilis, quia sine hac mixtione non accipit denominationem vini. Solum ergo voluit dicere S. Cyprianus, non valere consecrationem quoad utrumque liquorem, si quis aquam & vinum seorsim consecrare vellet. Quod enim secundum S. Cyprianum consecratio vini puri valeret, colligitur ex alijs ejusdem verbis, quae habet lib. 2. ep. 3. [Si aliquis, inquit, de antecessoribus nostris, vel ignoranter vel simpliciter non observavit, ut aquam vino misceret in Sacramento, potest simplicitati ejus venia concedi.] Quibus verbis admittit, posse aliquem praesumi, praeceptum mixtionis ex simplicitate non observasse, praesertim si praeceptum non est divinum, sed humanum: nemo verò praesumeretur ignorasse essentialia.

Exemplum Christi non probat, hanc mixtionem esse de necessitate Sacramenti. Non enim praecepit Christus omnia quoad omnes circumstantias fieri sicut ipse fecit, ita ut una non observata non fieret Sacramentum, alioquin vel Graeci vel Latini non consecrarent Corpus Christi.

797. Quaritur, an haec mixtio sit praecepti divini an humani. R. Mixtionem aquae non esse necessariam nisi ex praecepto humano. Ita communiter tenent Theologi contra Alexandrum Hosium, Henriquez, Valentiam, Aresium. Probatur 1. Quia hoc videtur supposuisse Eugenius,

quando Armenos reprehendit, quod ab universalis consuetudine recederent. atqui non dicuntur hoc ex universalis consuetudine Ecclesiae, quae fuerit ex praecepto divino. Probatur 2. Auctoritate Concilij Tridentini, quod dicit, hanc mixtionem Ecclesia praeceptam esse. Quod si P.P. Concilio agnovissent praeceptum divinum, non debuissent illud dissimulare, & solius praecepti humani mentionem, ansam praebere Doctoribus Ecclesiae, agnoscendi solum praeceptum Ecclesiasticum, ut eoque in Ecclesia esse potestatem, abrogandi hanc mixtionem.

CONTROVERSIA III.

Utrum ad hoc, ut aqua convertatur in sanguinem, prius convertatur conversione physica in vinum, an populi immediate, sicut vinum, convertatur in sanguinem.

798. Quandoquidem aqua est admiscenda vino, & certum est vinum per consecrationem converti in sanguinem, quaritur, an aqua etiam post consecrationem maneat quoad substantiam aquae sine sui conversione, vel an privetur vini cui admiscetur, convertatur physice in vinum, & sic evadat materia consecrationis, vel denique an ipsa aqua etiam non convertatur in vinum, immediate vi verborum consecrationis convertatur in sanguinem.

Prima sententia docet, aquam non converti immediate in sanguinem, sed vel praevincere aquam, etiam post consecrationem, vel prius converti physice in vinum, & deinde per consecrationem in sanguinem. Ita Thomista communiter, quos sequuntur ex nostris Suarez, Viquez, Tannerus, Gaspar Hurtadus, Amicus, Ariaga. & fuit haec opinio communis apud antiquos, quam etiam tenuit Scotus, Bonaventura, alijque S. Thoma videbimus.

799. DICO, probabilius esse, etiam non conversam in vinum, vi consecrationis immediate converti in sanguinem. Hanc sententiam tenent quatuor Cardinales, Alanus, Toletus, Baronius, Lugo. praeterea Jansenius Episcopus Gandavensis, Paulus Aresius, Pefantius, Petrus Sotus, Camerarius, Diana, Salmeron, Hentique. Conimbrici, Scotus, Prappositus, Layman, Conink, Dicaillio. Recentissime P. Martinus Elparza, quamvis utraque sententiam problematice defendi posse putet, tamen, se plusculum inclinare ad majorem istam, se plusculum inclinare ad nostram sententiam, quam probabilitatem hujus nostrae sententiae, fundat autem hanc majorem probabilitatem variis principio philosophico, relictis argumentis Theologicis, existimans, auctoritates Patrum subalter potius & contentiose quam nervose expendi in quo ego huic auctori neutiquam assensum.

Itaque

Probatur

Probat Conclufio 1. Authoritate Patrum hoc modo. Si non folum fubftantia vini, fed etiam aqua vino admixta afferitur a Patribus effe Materia Calicis & confeccrationis, tunc fecundum eosdem aqua exiftens in calice tempore confeccrationis tranfit immediatè in fanguinem: fed verum eft antecedens: ergo & confequens. Sequelam admittunt adverfarij, & ratio eft, quia illud folum dicitur materia confeccrationis, quod per confeccrationem convertitur, adeoque immediatè. Minor verò probatur. Illud omne fecundum SS. Patres eft Materia Calicis, quod dicitur offerri, benedici, confeccrari &c. fed aqua dicitur a SS. PP. offerri, benedici, confeccrari &c. ergo aqua eft Materia confeccrationis fecundum SS. PP. Major eft certa, nam vt advertunt DD. illa omnia apud SS. PP. pro fynonimis habentur. Minor probatur. S. Iulianus circa annum poft Chriftum natum 150. Apologia 2. ad Antoninum Pium prope finem fic fcribit. [Li qui apud nos Diaconi dicuntur, dant unicuique eorum qui adfunt, percipiendum panem, vinum & aquam, quæ cum gratiarum actione confeccrata funt, atque cibus hic apud nos Euchariftia vocatur.] Ecce! non minùs aqua quàm vinum & panis dicitur diftribui & confeccrari, quod falſum eſſet, ſi priùs deberet in vinum converti. S. Irenæus eodem ferè tempore lib. 4. c. 57. [Temperamentum, inquit de Chriſto, calicis ſuum ſanguinem confirmavit, & lib. 7. c. 2. Quando mixtus calix & fractus panis percipit Verbum Dei, fit Euchariftia ſanguinis & Corporis Chriſti.] S. Hieronymus in c. 14. Marci: [Formavit, inquit, ſanguinem ſuum in calice, vino & aqua mixtis, vñ alio purgemur à culpis, alio redimamur à peccatis: ſanguine namque Agni ſervatur domus à percuſſione Angeli, & aqua maris rubri extinguntur inimici.] S. Ambroſius lib. 4. de Sacrament. c. 4. & refertur Can. 55. de Conſecr. diſt. 2. [Ante verba Chriſti calix eſt vini & aquæ plenus, vbi verba Chriſti operata fuerint, ibi ſanguis efficitur.] S. Auguſtinus lib. de bapt. vt refert fide digniſſimus Gauſtedus Monachus Clarevalleſis doctiſſimus, in Epift. ad Card. Albanenſem, ſic habet. [Vnde & aqua mittitur in calicem, & fit ſanguis confeccratione Verbi Cæleſtis.] quæ verba vel temporum injuriâ vel aliquis fraude perierunt, ſed aliquando exſtitiffe ſuadet auctoritas Gauſtedi, & ſunt ſanè clariffima. S. Joannes Damascenus lib. 4. Orthodoxæ fidei c. 14. [Quid tandem offerri poteſt, quin ex pane Corpus, ex vino & aqua ſanguinem ſuum efficere queat? & infra. Panis autem vinum & aqua per S. Spiritûs invocationem & adventum, mirabili modo in Chriſti corpus & ſanguinem vertuntur.] Theodoretus Dial. 1. in Myſteriorum traditione Deus corpus appellavit & ſanguinem id quod in calice infuſum & commixtum eſt. Paſchaſius Abbas ante 800. annos de Corpore & Sanguine Domini ſic habet. [Vnde licet priùs myſticè vinum & aqua commiſceantur, poſt confeccrationem tamen non niſi ſanguis bibitur. &

paulò poſt, aqua confeccratur, non quòd aqua permaneat, ſed vertatur in ſanguinem.] Plura videri poſſunt apud Arefium & Dicaſtillo, quæ mihi certò perſuadent, illorum Patrum tempore ſenſum communem in Eccleſia fuiſſe, nunquam aquam remanere in Calice confeccrato, etiam quando immediatè priùs eſt infuſa, aut ob vini debilitatem non potuit converti in vinum, ſed vi confeccrationis immediatè converti in ſanguinem: alioquin qui fieri potuiſſet, vt nullus eorum monuiſſet, aquam priùs eſſe convertendam in vinum? cur ita rotundè pronuntiàſſent, nihil bibi niſi ſanguinem, aquam non minùs quàm vinum converti in ſanguinem?

800. Ad hæc teſtimonia respondent adverſarij, illos PP. dicere quidem, aquam converti in ſanguinem, ſed intelligendos eſſe, quòd mediâtè, & per ſe loquendo ac regulariter ita contingat. Verùm quàm violenta ſit hæc interpretatio, deprehendet, qui verba ſyncerè ponderaverit. & quidem hanc reſponſionem non poſſe aptari verbis S. Ambroſij & Damafcenij (æquè parum verbis S. Auguſtini) fatetur ex Adverſarijs Suarez, cùm dicant, aquam manentem vſque ad confeccrationem converti. atqui ceteri PP. in eodem ſenſu locuti eſſe cenſendi ſunt, etiamſi non ita diſſertè & reflexè id dixerint, juxta regulam quæ vſus eſt Beſſarion Theologus in Concilio Florentino, probans Proceſſionem Spiritûs Sancti à Verbo, quia ſcilicet Patres aliqui id clarè docent, quare ceteri obſcuriùs loquentes ſunt ſecundum illos intelligendi. Deinde, quis ſanæ mentis ſibi perſuadeat, illos omnes Patres tanquam indubitatum ſuppoſuiſſe, vino competere vim phyſicam convertendi in ſe aquam: cùm hoc celebriores Philoſophi & Phyſici ſemper negaverint, vt tradit Innocentius III. in cap. cum Marthæ mox referendo?

Confirmatur. Patres indubitatè tradiderunt, aquam aliquando converti in ſanguinem, prout fatentur adverſarij: atqui ſi vino non competit virtus convertendi in ſe aquam, nunquam aqua converteretur in ſanguinem: ergo ſi Patres non ſuppoſuerunt hanc vim in eſſe vino (ſicut non potuerunt prudenter ſupponere quod ſemper dubium fuit) illorum intentio fuit aſſerere, aquam converti in ſanguinem, quidquid eſſet de illa virtute vini, dareturne an non. ergo ſuam doctrinam non fundarunt in principio philoſophico adeo dubio, & probabiliùs falſo, ſed in virtute verborum Chriſti, illiùsque institutione, adeoque vi confeccrationis converti in ſanguinem. Quapropter dum adverſarij respondent, Patres abſtraxiſſe an aqua convertatur mediâtè vel immediâtè, non ſubterfugiunt eorum auctoritatem vllò modo, quia jam fatendum eſt adverſarijs, quòd Patres agnoverint vim convertendi aquam in ſanguinem immediâtè, ſaltè conditionatè, ſi non poſſit priùs converti in vinum: atqui ſive hoc poſſit ſive non poſſit fieri, non minuitur nec augetur virtus confeccrationis: ergo ſi vi confeccrationis

ut ejus species sit pars Sacramenti, tunc aqua non debet prius converti in vinum: ergo debet immediate converti in sanguinem. consequentia patet. antecedens probatur. Si enim aqua convertitur in vinum, hoc ipso species indicativa aquae non amplius adsunt, sed solummodo adsunt species vini, certè non adsunt species aptae ad indicandam naturam aqueam, esto paucula quaedam accidentia maneant, quae possint aequè cum forma vini ac cum forma aquae consistere.

Confirmatur à paritate cum materia Confirmationis, quae est balsamum oleo mixtum, de qua docet Suarez, quod si adeo vetus sit, ut odorem balsami amiserit, non foret apta Materia Confirmationis. Subsumo, atqui si aqua convertitur in vinum, perierunt etiam accidentia indicativa aquae, sicut in casu posito perierunt accidentia indicativa balsami, quod miscetur oleo, sicut aqua vino: ergo quatenus aqua requiritur ut Materia Sacramenti, jam non adesset amplius materia perfecta tota. Paritas eò tendit, quod aqua manens aqua sit pars materiae idoneae Eucharistiae, sicut balsamum est pars Materiae Confirmationis.

804. Probari solet nostra Conclusio 6. ex principio philosophico, quod non possit aqua naturaliter converti in vinum, quae est sententia communior philosophorum, quam videtur tenere Aristoteles 1. de Gen. c. 10. tex. 34. lib. 14. *historiae Naturalis* c. 35. Philo Hebraeus de confusione linguarum circa finem, quos communiter sequuntur Medici & Chymici, quibus in arte sua prudenter creditur, esto rem non omnino demonstrent, & eorum iudicium praefendum est paucis contrarium opinantibus. Rationem illius opinionis philosophicae paucis refert Card. de Lugo. [Vinum, inquit, licet non sit substantia vivens, est tamen succus substantiae viventis, elaboratus intra uvam per virtutem nutritivam, sicut sanguis elaboratur in jecore animalis: quare sicut sanguis separatus non habet virtutem ad transmutandam substantialiter aquam in similem substantiam, sic nec vinum separatum ab uva.]

P. Arriaga contemnens hoc argumentum, respondet, haec magis concionatorie quam scholasticè dici. Optandum erat, ut Arriaga magis scholasticè respondisset aut probasset oppositum, & non consuetà probatione negativà, *Non repugnat*.

Confirmari solet Opinio illa philosophica ab experientia, quae chymici ex vino lymphato extrahunt aquam, unde inferunt, aquam puram ibi existisse permixtam vino. Haec tamen experientia non multum urget: dicunt enim adversarii, etiam ex vino non lymphato extrahi humorem aqueum. Respondent insuper cum Alberto Magno, ligna natura aquae, utpote nata in aqua, attrahere ad se partes vini magis degeneres & aqueas, easque convertere in aquam. Quidquid sit de his, non immerito concludit Aresius, illam sententiam in quaestione theologica merito ceteris praeferi, quae philosophorum jaculis &

criminationibus minus exposita est. talis autem est nostra, quae cum quocunque philosophorum placito cohaeret.

805. Probatur Conclusio 7. Si aqua nunquam immediate converteretur in sanguinem, sequeretur, saepe aquam mixtam sanguini Christi, adorari à populo adoratione latræ, quia totum illud adoratur, quod in Calice proponitur.

Hoc argumentum, quasi à P. Conink excogitatum esset, ridet Reverendissimus D. Hyacinthus Petronius, Magister Sacri Palatii. Sed P. Conink poterat illud accepisse à S. Thoma q. 74. a. 8. in C. Verba sunt haec. [Quidam dicunt, quod aqua adjuncta vino per se manet, vino converso in sanguinem. Sed haec opinio stare non potest, quia in Sacramento altaris post consecrationem NB, nihil est nisi corpus & sanguis Christi, alioquin non totum adoraretur veneratione latræ.] Haec S. Thomas.

P. Arriaga respondet, hoc argumentum non vigere quidquam, alioquin si fuisset ibi Musca, etiam illa transisset in sanguinem, ne scilicet adoraretur cultu latræ. Sed haec Musca facile abigitur, cum nulla sit paritas. Aqua enim miscetur ex intentione ut fiat materia adorationis, & intentio populi fertur in omne & solum illud, quod constituit illum potum in Calice, quod quidem facit aqua, non item musca.

Approbat argumentum P. Esparza. Ecclesia praecipit, ut aqua miscetur vino immediate ante consecrationem, si forte prius non fuerat infusa, quo casu aqua non convertitur in vinum, & tamen etiam tunc verba consecrationis & adoratio fidelium feruntur indiscriminatum ad totum mixtum: nec de discretione intentionis, quae consuleretur periculo falsa significationis verborum vel adorationis, exstat vllum praecceptum aut documentum, quod tamen opus esset, si totum non converteretur in sanguinem Christi, quandoquidem uterque liquor non per accidens adest & ignoranter, ut aliqua alia non consecrabilia fortuito & praeter opinionem adjuncta, sed ex lege, & cum notitia manifesta ad sensum.

Solvuntur Objectiones.

806. Objicitur 1. Auctoritas Innocentij III. in cap. cum Maritima de Celebr. Missarum, ubi consultus Pontifex à quodam Episcopo Lugdunensi, utrum aqua cum vino in sanguinem convertatur, respondet, super hoc opiniones apud Scholasticos variari. Postea refert sententiam illorum qui volebant aquam converti in aquam è latere Christi fluentem. Deinde procedit ad secundam opinionem & ait: [alij verò tenent, quod aqua cum vino transubstantiatur in sanguinem, cum in vinum transeat mixta vino, licet physici contrarium asserant, qui aquam à vino per artificium separari posse asserunt.] Post haec refert tertiam sententiam, asserentem, quod aqua nullo modo convertatur in sanguinem: deinde subiungit.

jungit. [Verum inter opiniones prædictas illa probabilior judicatur, quæ asserit aquam cum vino in sanguinem transmutari.] Hæc Pontifex. Subsumunt adversarij. atqui secunda opinio fuit, transmutari mediâtè. ergo huic opinioni favebat Pontifex, nostræ autem opinionis nullam mentionem facit.

R. 1. Certum est, in hoc puncto Pontificem nihil definivisse, sed solum declarasse, quid probabilius judicaretur apud Scholasticos. Vnde ille ipse Pontifex lib. 4. de sacrif. Missæ c. 29. cum movisset quæstionem de immediata conversione in sanguinem, dixit: *Quis audeat hoc definire?* Quapropter nunc ipsi adversarij fatentur, Pontificem plus noluisse declarare, quam aquam aliquo modo converti in sanguinem, præcisequendo an immediatè vel mediâtè, quod scholis reliquit.

R. 2. Consideratis omnibus circumstantijs, Pontifex magis in nostram sententiam propendisse videtur, nempe, quod casu quo falsum esset, aquam converti in vinum, aqua converteretur immediatè in sanguinem. Floruit Innocentius circa Annum Domini 1212. & cum esset vir doctissimus, non potuit ignorare opinionem illam, quæ jam tunc à viginti quatuor annis apud Gallos erat celebris, aquam nunquam converti in vinum, ut constat ex Epistola Gaufridi ad Episcopum Albanensem: imò quod amplius est, illi ipsi Lugdunenses, quorum Episcopus hanc quæstionem Pontifici proposuerat, in ea fuere sententia, aquam non converti in vinum, ut notat Aretius: alioquin vana fuisset quæstio, nam si prius in vinum converteretur, indubitatum fuisset, eam mediâtè converti in sanguinem.

807. Ulterius advertendum & ponendum est, quod Pontifex referendo secundam opinionem, asserentem aquam converti in sanguinem, addiderit rationem, quæ quidem illius sententiæ patroni eam defendebant, & explicabant, nempe quod aqua prius convertatur in vinum, statim tamen subjunxerit, hanc rationem à physicis negari, & quidem indefinitè, adeoque à potiori.

Advertendum denique, Pontificem approbasse quidem hanc secundam opinionem tanquam probabiliorē, sed rationem quam ex aliorum mente pro ea prius retulerat, & quam ipsemet de Veritate suspectam fecerat ex contrario physicorum judicio, postmodum in illius approbatione penitus omisisse, & illius loco aliam rationem, & quidem theologicam substituisse, quæ probat conversionem aquæ in sanguinem, sive prius convertatur in vinum, sive non convertatur: & quia illud prius erat extra controversiam, ideo de secundo videtur vnicè quæstio consulenti Episcopi processisse. Rationem ergo Pontifex adjecit his verbis. [Verum inter opiniones prædictas illa probabilior judicatur, quæ asserit aquam cum vino in sanguinem transmutari, ut expressius eluceat proprietas Sacramenti. nam cum aquæ multæ sint populi multi, juxta quod alibi legitur: Beati qui

feminatis super aquas: ideo vino aqua videtur ut Christus populus adunetur.] Hæc Pontifex.

Vnde apparet, quod noluerit Pontifex dare majorem probabilitatem suæ opinionem, arenosum illud principium philosophicum, quod aqua convertatur in vinum, sed supra certum fundamentum à Patribus agnitum, & jam superius explicatum, nempe supra Sacramentalem significationem.

Itaque Pontifex secundam sententiam retulit, ut simul infinuaret, eam in duas haberi posse, quarum una dicat, aquam converti in sanguinem tantum mediâtè, altera autem dicat, eam converti immediatè, eò quod ex physica receptissima sententia non possit physici in vinum converti. Ipse verò Pontifex, abstrahendo à quæstione hac physica, adhuc judicavit dicendum esse, quod convertatur in sanguinem, sive prius convertatur sive non convertatur in vinum, prout sæpè non convertitur, ob breviteratem temporis etiam si demus, posse tandem converti.

Confirmatur. Si enim doctissimis Catholicis credimus, qui in dictum capitulum cum *Moyses* commentaria scripserunt, ipsi judicant, quod Pontifex supposuerit veram esse sententiam physicorum. Et ut alios taceam, Antonius de Lema supra hunc textum: *Nota*, inquit, *ordem* *physicis in arte sua, & quibuslibet etiam peris, & de inspiciendo ventre. & l. 7. ff. de statu hominis.*

808. Obijciunt 2. Auctoritatem S. Thomæ hic quæst. 74. a. 1. R. S. Thomam non servasse ex professo contrariam sententiam. Titulus illius articuli non est de præsentia post controversiam, sed an aqua sit affundenda in magna quantitate, & respondet S. Thomas, quod non. Ut autem hoc probet, adducit Auctoritatem Innocentij tertij, asserentis probabilitatem esse opinionem eorum, qui asserunt, aquam converti in vinum, & vinum in sanguinem: unde altera ergo modica aqua est affundenda. Pater videt consequentia sit bona, non est necesse, ut conversio aquæ in vinum sit physica, sed sufficit si sit moralis, & alterutra requiritur, ut aqua convertatur in sanguinem una cum vino cui affunditur: dicitur autem moraliter converti, quando aliter est modica respectu quantitatis vini, ut non afferat à vino prædicatum vini visualis. Itaque censet Aretius, & suspicatur Lugo, S. Thomam proscindebat ab utraque conversione sicut Pontifex Innocentius. P. Esparza existimat, S. Thomam habuisse vitiosum exemplar Extravagantia Innocentij, quia non refert verba Pontificis præsentibus in Extravagante. Quidquid de hoc dicat Card. de Lugo ex alio loco non incongrue colligit, S. Thomam intelligi posse de Conversione morali: nam eadem quæst. a. 3. ad 7. arg. cum Materiam panis triticeæ, scilicet quod vinum convertatur farina Triticea, quæ non habet aliquod tantum frumenti admixtum, ita respondet. [Respondendum, quod modica permixtio non solvit procedendum, quod modica permixtio, quoddammodo abluere]

absorbetur à plurimo, & ideo si sit modica admixtio alterius frumenti ad multò maiorem quantitatem tritici, poterit exinde confici panis, qui est materia huius Sacramenti, si verò sit magna permixtio (puta ex æquo vel quali) talis permixtio speciem mutat: unde panis exinde confectus non erit debita materia huius Sacramenti.] Hæc S. D. Ex quibus possumus ad nostrum propositum sic argumentari. Juxta S. Thomam a. 8. aqua debet admisceri vino cum eo moderamine quantitatis, ut non dissolvatur species vini, & sic aqua erit vnà cum vino materia Sacramenti: atqui hoc servatur absque eo quòd aqua physicè convertatur in vinum, modò ab excessu vini absorbeatur, quæ est conversio moralis, prout docet S. Thomas de materia panis tritici in verbis allatis, quia hordæum v. g. aut avena non convertitur physicè in triticum: ergo in materia Eucharistiæ S. Thomas non requisivit conversionem physicam, sed illi sufficiebat moralis.

Confirmari potest inde, quòd S. Thomas docuerit Parisijs, cum inter Gallos ageretur quæstio de immediata conversione aquæ in sanguinem, & tamen hanc sententiam non rejecerit, nec de hoc puncto specialem articulum instituerit: quia nimirum agnovit, sufficere moralem conversionem aquæ in vinum ut converteretur in sanguinem: de physica conversione noluit disputare, quòd ad physicos ea quæstio pertineret.

809. Obijciunt 3. ex Concilio Florentino, ubi Eugenius Papa dicit, Materiam Calicis esse vinum de vite, cui modicissima aqua misceri debet: atqui non apparet ratio cur debeat affundi modicissima, nisi ut converti possit in vinum. Ergo &c. 8. Hanc non potuisse esse rationem Pontificis, alioquin debuisset etiam monere, ut notabili tempore ante consecrationem admisceretur, & non primum in Offertorio: item monere debuisset, ut semper adhiberetur vinum generosum, nam debile non habet illam vim convertendi. 8. 2. Fuisse alias causas Pontificis, prima quam assignat S. Thomas, ne periculum sit, ut aqua corrumpat vinum, seu physicè seu moraliter, tollendo denominationem vini vsualis. Se-

cunda, quia aqua significat Populum Christi, & Humanitatem ejusdem, quæ si comparentur cum Divinitate significata per vinum, sunt quid minimum. Tertia poterat esse, ut eò magis recederetur ab hæresi Aquariorum.

810. Obijciunt 4. ex Concilio Tridentino, dicente. *sess. 13. can. 2.* post consecrationem manere duntaxat species panis & vini: atqui secundum nos remaneret etiam species aquæ. 8. Species aquæ mixtas speciebus vini in modica quantitate, subire denominationem specierum vini, & hoc sensu comprehenduntur verbis Concilij, & à nobis asseruntur manere. Deinde per verbum *duntaxat*, voluit Concilium excludere substantiam panis & vini, quia canonem illum constituit contra hæreticos, cum quibus nunquam lis fuit circa species aquæ, sed circa permanentiam substantiæ.

811. Obijciunt 5. Ex can. 3. ubi dicitur, totum Christum contineri sub singulis ejusque speciei partibus separatione facta: atqui hoc non esset verum in nostra sententia: si enim per artem chymicam species aquæ separarentur à speciebus vini, non continerent Christum. 8. Tridentinum loqui de speciebus, quæ facta separatione merentur dici species panis & vini: atqui species aquæ separate non amplius possent dici species vini, ergo ob hanc causam non retinerent amplius Christum, sicut nec illum retinerent species fermenti aut salis, si separarentur à speciebus panis quem consecrant Græci.

812. Obijcit denique P. Amicus. Ex nostra sententia sequitur, quòd si pani admisceatur aliquid de butyro, melle, vel alio liquore, quòd, inquam, talis substantia converteretur in Corpus Christi, quia non variaret prædicatum panis vsualis. Item si hostia maderet aqua: imò & aer receptus in poris converteretur. Respondet P. Dicastillo, concedendo sequelam de melle, faccharo & butyro. Alij tamen melius negant paritatem, quia hæc non constituunt ex communi vsu hominum panem vsualem, sicut aqua constituit vinum vsuale. Et hæc de Materia remota Eucharistiæ.

